# Raadsvoorstel

| | |
|---|---|
| Onderwerp: | Kadernota 2025-2028 |
| Portefeuillehouder: | M. Peters |
| Datum college besluit: | 28 mei 2024 |
| Behandelend ambtenaar: | Martine Kooiker |
| Registratienummer: | GZDGCB1487870/1487873 |

**Inleiding:**

De Kadernota 2025-2028 is anders dan anders. Niet alleen vanwege het totstandkomingsproces, maar ook vanwege de inhoud, die grotendeels in het teken staat van ombuigen. Daarnaast combineren we in dit document de voorjaarsrapportage 2024 met de kadernota, waardoor de financiële stand van zaken nog actueler is dan in voorgaande documenten.

Onze financiële situatie maakt dat we de komende jaren keuzes moeten maken in de voornemens en opgaven die we willen realiseren. Dat de balans tussen uitgaven en financiële middelen nu ontbreekt, komt grotendeels door afnemende inkomsten vanuit het Gemeentefonds enerzijds en grote opgaven voor Culemborg anderzijds. Afgelopen jaar zijn de gemeenteraad en het college samen opgetrokken in het proces dat tot deze kadernota heeft geleid.

De ombuigingen zijn dusdanig groot dat iedereen deze pijnlijke maatregelen gaat voelen. Juist daarom stelt het college de ombuigingen weloverwogen voor. Ze zorgen ervoor dat de begroting in 2025 financieel sluitend is. En ook voor de komende jaren zien we, afgezien van 2026 een positief saldo.

**Voorstel Raadsbesluit:**

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. De Kadernota 2025-2028 inclusief voorjaarsrapportage 2024 (GZDGCB1487870/1487880) vast te stellen, met de bijbehorende begrotingswijzigingen in bijlage 1 (begrotingswijzigingen per programma) en bijlage 2 (budgetneutrale wijzigingen programma-overstijgend).
2. Het college de opdracht te geven de ontwikkelingen, keuzes, ombuigingen en de financiële uitwerking daarvan integraal te verwerken in de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.

**Argumenten:**

*1.1 In de kadernota zijn alle tot nu bekende (financiële) ontwikkelingen meegenomen.*

De kadernota is gebaseerd op alle (financiële) ontwikkelingen die tot nu toe bekend zijn. Ook de uitkomsten van de Voorjaarsnota van het Rijk zijn erin verwerkt. De Voorjaarsnota gaf een nieuwe wending aan het financieel perspectief. De reeds ingeboekte opschalingskorting die bijdroeg aan het 'ravijn' in 2026, heeft het Rijk van tafel gehaald. Daar staat tegenover dat het Rijk voorstelt om een andere oorzaak van het ravijn – de herziening van het Gemeentefonds – naar voren te halen. Voor Culemborg betekent dit dat het ravijn van 2026 minder diep wordt, maar ook dat de afgrond dichterbij komt. Of met andere woorden: er ontstaan al in 2025 tekorten waarvoor maatregelen moeten worden om die te dichten.

*1.2 De kadernota bevat keuzes om de gemeentelijke financiële positie voor de komende jaren weer duurzaam gezond te kunnen presenteren.*

Raad en college hebben in het afgelopen jaar een proces doorlopen en bekeken op welke manier we de inkomsten en uitgaven weer in balans kunnen krijgen. In dit voorstel voor de kadernota is het college kritisch geweest op de nieuwe ontwikkelingen en opgaven die zijn voorzien van een raming. Daarnaast bevat deze kadernota een pakket aan ombuigingen waarmee de dekking gevonden wordt voor de tekorten.

Bij het maken van onze keuzes hield het college vast aan de leidende principes uit het afwegingskader. We zorgen er bijvoorbeeld voor dat de ombuigingen zo min mogelijk gevolgen hebben voor kinderen en jongeren en dat de meest kwetsbare inwoners worden ontzien. Ook namen we de input mee die de raad het college in diverse bijeenkomsten heeft meegegeven. Dat ombuigingspakket – dat in 2025 bijna € 950.000 bedraagt, oplopend naar ruim € 2,9 miljoen in 2028 – is een mix van:

- inkomstenoptimalisaties;
- maatregelen om onze budgetten effectiever en efficiënter in te zetten;
- bezuinigingen op bestaande uitgaven door efficiënter te werken of zaken te schrappen.

Naast de ombuigingsmaatregelen stellen we een aantal ombuigingsopdrachten voor. Dit zijn mogelijkheden om te besparen, die nog verder onderzoek of uitwerking vragen. Ten slotte stellen we ook een eenmalige boventrendmatige verhoging van de onroerendezaakbelasting (ozb) voor. Daarbij benadrukken we dat het exacte bedrag van de verhoging van de ozb nog afhangt van de besluitvorming van de Tweede Kamer over de voorjaarsnota en de uitkomsten van de ombuigingsopdrachten. We hopen dat deze lager uitvalt dan dat we nu becijferen.

*1.3 Ook de niet-voorgestelde ombuigingen zijn opgenomen in een bijlage bij de kadernota.*

De ombuigingen die in de kadernota zijn opgenomen, zijn in het afgelopen jaar geïnventariseerd in de ombuigingsoperatie. Daarover hebben we u regelmatig bijgepraat in beeldvormende avonden. In een afzonderlijke bijlage (GZDGCB1487870/1488183) bij deze kadernota is de Ombuigingsgids opgenomen, waarin alle ombuigingen zijn opgenomen die de revue hebben gepasseerd – ook de opties die wij niet in ons voorkeurspakket hebben opgenomen. Op deze manier kunt u ook zelf uw afwegingen maken bij de behandeling van deze kadernota.

*1.4 Meerjarenoperatie; stap voor stap naar een nieuw evenwicht.*

Onze strategie is om de komende jaren steeds opnieuw te bekijken welke maatregelen nodig zijn om de begroting financieel sluitend te krijgen en om onze reservepositie te verbeteren. In dit scenario wordt enerzijds rekening gehouden met de onzekerheden in de financiering vanuit het Rijk en tegelijkertijd worden maatregelen pas genomen op het moment dat deze onafwendbaar zijn. Het bereiken van de doelstelling duurzaam financieel gezond gaat op deze wijze hand in hand met het zorgvuldig omgaan met de ombuigingen. De gemeente blijft hiermee nog een aantal jaren in de ombuigingsmodus werken. Dat vraagt discipline van het college, de gemeenteraad en de organisatie.

*2.1 Met de uitgangspunten die uw raad vaststelt, stelt het college de ontwerp-begroting op.*

De kadernota vormt de basis voor de begroting en meerjarenraming voor de komende jaren. Op basis van deze kadernota zouden wij in die begroting voldoen aan de uitgangspunten voor een reëel sluitende begroting en meerjarenraming, wat past binnen het toezichtskader van de provincie Gelderland. De daadwerkelijke toetsing van de toezichthouder vindt echter pas plaats over de begroting.

**Kanttekeningen:**

*1.1. Er zijn nog onzekerheden over onze financiële uitgangspunten.*

Op dit moment hebben we te maken met onzekerheden van het Rijk. De Voorjaarsnota van het Rijk is nog niet door de Tweede Kamer vastgesteld, de meicirculaire is nog niet uitgekomen én de financiële gevolgen van het recent gepubliceerde Hoofdlijnenakkoord is nog onduidelijk. Dit betekent dat onze financiële uitgangspositie bij de behandeling van de begroting 2025 kan veranderen.

**Kosten, Baten, Dekking:**

In de kadernota is stap voor stap het financieel toekomstperspectief opgebouwd aan de hand van de financiële positie bij de vorige begroting, de ontwikkelingen sindsdien, de verwachtingen voor de toekomst en de maatregelen om de begroting om te buigen. Een gedetailleerd overzicht van het meerjarenperspectief is opgenomen in hoofdstuk 1 van de kadernota.

**Personele en/of Juridische gevolgen:**

Indien sommige ombuigingen worden doorgevoerd kan dit personele en/of juridische gevolgen hebben. In de Ombuigingsgids wordt hierop ingegaan.

**Communicatie en Burgerparticipatie:**

Een aantal maatregelen uit de kadernota heeft gevolgen voor de activiteiten, financiële positie of werkwijzen van maatschappelijke partners waarmee wij samenwerken. Hoe groot die impact is, verschilt. Bovendien is nog niet in alle gevallen precies duidelijk hoe – en dus met welke gevolgen – de ombuigingen gerealiseerd gaan worden.

Het college heeft de betrokken partijen op de hoogte gebracht van de kadernota en de verdere besluitvorming hierover.

---

**Bijlagen:**

- Kadernota 2025-2028 inclusief voorjaarsrapportage 2024 (GZDGCB1487870/1487880)
- Ombuigingsgids (GZDGCB1487870/1488183)

**Raadsbesluit**

---

Registratienummer: GZDGCB1487870/1487873

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. De Kadernota 2025-2028 inclusief voorjaarsrapportage 2024 (GZDGCB1487870/1487880) vast te stellen met bij behorende begrotingswijziging in bijlage 1 (begrotingswijzigingen per programma) en in bijlage 2 (budgetneutrale wijzigingen programma-overstijgend).
2. Het college de opdracht te geven de ontwikkelingen, keuzes, ombuigingen en de financiële uitwerking daarvan integraal te verwerken in de ontwerpbegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.

---

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 4 juli 2024.

| | |
|---|---|
| De griffier | De voorzitter |
| D. van der Harst | G. van Grootheest |